

ÀMBITS DE L'ACORDIÓ DIATÒNIC

L'acordió diatònic és un instrument amb unes característiques peculiars que d'un temps ençà va guanyant adeptes en el camp de la música popular.

Pensem que una interpretació moderna d'aquesta realitat no pot ignorar els avantatges d'utilitzar amb normalitat el **llenguatge musical** que permetrà als acordionistes de compartir partitures amb la resta de músics del món.

Un dels reptes que tenim avui molts acordionistes diatònics és el de llegir amb el nostre instrument les partitures de música tal i com les podria llegir qualsevol altre instrumentista, és a dir, llegint directament les notes escrites en un pentagrama.

Però... com aconseguir-ho?

Hem arribat a la conclusió que aquest repte es pot assolir amb relativa facilitat si entenem quina és la disposició de les escales musicals en el teclat d'un acordió diatònic. Comprovem que aquesta disposició és **múltiple** (hi ha moltes notes duplicades) i **assimètrica** (la correlació d'algunes notes es desplaça en canviar d'octava)

El repertori que presentem s'ha agrupat en **6 blocs** de cançons. En cada un dels primers 5 blocs, les cançons s'han escrit en àmbits diferents de l'acordió diatònic estàndar. Els primers àmbits proposats abarquen quatre botons, és a dir que amb **una sola posició de la mà dreta** podem identificar i relacionar els ítems

NOTA - DIT - BOTÓ - SENTIT DE LA MANXA.

Posteriorment els àmbits abarcaran fins a 5, 6 o més botons, la qual cosa ens permet de treballar els **canvis de posició**, que indicarem simplement amb el número del dit que introdueix el canvi.

Els **56 temes** d'aquest primer llibre (Índex.pdf) es toquen sense creuar (canviar de rengle), atès que el principal objectiu, fins aquí, és assegurar la localització de cada nota amb relació a la seva escala.

El mètode de treball es fonamenta en la **lectura correcta**, és a dir que es recomana tocar primer només la melodia, amb tempo lent i respectant el ritme. Cal que el so sigui ple i les notes llargues. Un cop ben tocada la melodia procedirem a rellegir-la amb l'acompanyament de la mà esquerra.

L'acompanyament de la mà esquerra al principi és automàtic, no precisa d'una lectura harmònica especial i es limita a procurar una coordinació rítmica entre ambdues mans. Malgrat tot, considerem molt útil d'expressar-lo gràficament per tal de contribuir a la comprensió rítmica i harmònica de la música.

La notació que utilitzem és de doble pentagrama, un per a cada mà. A la clau de sol hi escrivim la mà dreta (melodia) i a la clau de fa la mà esquerra (acompanyament). Al començament, però, quan l'acompanyament és molt bàsic, la mà esquerra s'expressa amb una **notació simplificada** (els valors rítmics apareixen escrits en una única línia). Entremig hi consignem el xifrat harmònic.

La notació de la mà dreta pot anar acompanyada de números de digitació que fan tan sols referència als canvis de posició, i corresponen a l'índex (1), mig (2), anular (3) i petit (4).

Pel que fa a la mà esquerra, presentem la **notació** simplificada i la notació completa amb clau de Fa (maesquerra.pdf). De moment (excepte cançons 7, 45 i 55) s'utilitza la notació simplificada, amb els valors rítmics de l'acompanyament i el xifrat harmònic. Les primeres cançons presenten un xifrat harmònic del tipus C-G o bé G-D, que expressen un intercanvi harmònic automàtic (tònica–dominant), en funció dels moviments de la manxa que exigeixi la melodia, sense necessitat de canviar de botons a la mà esquerra.

Els temes escollits provenen majoritàriament del **cançoner tradicional català**, però s'hi han inclòs també melodies i cançons de països veïns i, encara que en menor proporció, algunes propostes d'arreu.

Consells pràctics: Procurem llegir poca estona però sovint. Llegim només mentre la música resultant sigui fluïda. Si hi ha manca de sincronicitat entre la melodia i l'acompanyament cal repassar novament la part melòdica. Per tal de progressar en l'aprenentatge de la lectura convé no memoritzar les cançons; un cop ben tocades, passeu a la següent.

À M B I T S

Primer bloc (**C-1**) 7 cançons en l'àmbit de l'escala natural de Do, amb una posició única, quatre botons bi-sonors (un per cada dit de la mà dreta) amb les vuit notes d'una octava.

Segon bloc (**G-1**) 9 cançons en l'àmbit de l'escala de Sol, igualment amb una posició única, quatre botons i extensió d'una octava. Aquest cop comencem amb la nota Re, és a dir el cinquè grau de l'escala, per tal de conèixer altres moviments, tot i mantenir-nos en una zona similar del pentagrama.

Tercer bloc (**C-2**) 9 cançons en un àmbit que amplia l'extensió de l'escala de Do fins la segona octava i abarca fins a cinc botons. Es pot treballar amb dues posicions. Sempre que passem d'una posició a l'altra ens ho indica el número del dit sobre la nota corresponent.

Quart bloc (**G-2**) 11 cançons en un nou àmbit, ara de sis botons, amb diverses posicions sobre l'escala de Sol en una extensió que pot arribar a gairebé dues octaves. També progressivament augmenten les propostes rítmiques i harmòniques en les cançons.

Cinquè bloc (**Am-1**) 9 cançons en un àmbit on l'escala de La menor es treballa a títol preliminar situada sobre la fila exterior i en una extensió de quatre botons que no

equivalen precisament a una octava exacta. La simplicitat del plantejament melòdic contrasta amb la varietat de propostes en l'acompanyament harmònic.

Sisè bloc (6/8) inclou 11 cançons en compàs de 6/8 (a ritme de galop) escrites en qualsevol dels 5 àmbits anteriors.

Nota per als mestres, profes o ensenyants:

La majoria de les cançons poden servir de pur tràmit de lectura. Algunes, però, són molt bones per a desenvolupar-hi variacions, exercicis o fins i tot arranjaments. En la presentació indexada de cada bloc hi posem uns comentaris que no pretenen altra cosa que acompanyar aquell qui va per lliure en el procés de la lectura progressiva, però que en cap cas volen ser gaire condicionants ni restrictius, perquè considerem que tothom pot fer ús d'aquest material amb el criteri que consideri adient.

Perepau Jiménez, Argelaguer, gener del 2006